

Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter om nationella prov läsåret 2024/2025 samt förslag till föreskrifter om betygsstödjande nationella bedömningsstöd

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från 6–8 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Sammanfattning

De föreskrifter som Skolverket föreslår och som behandlas i denna konsekvensutredning avser följande:

- Föreskrifter om nationella prov i årskurs 3, 6 och 9 i grundskolan läsåret 2024/2025
- Föreskrifter om nationella prov i årskurs 4, 7 och 10 i specialskolan läsåret 2024/2025
- Föreskrifter om nationella prov i årskurs 3 och 6 i sameskolan läsåret 2024/2025
- Föreskrifter om nationella prov i gymnasieskolan läsåret 2024/2025
- Föreskrifter om nationella prov i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå andra kalenderhalvåret 2024 och första kalenderhalvåret 2025
- Föreskrifter om nationella prov i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare andra kalenderhalvåret 2024 och första kalenderhalvåret 2025
- Föreskrifter om betygsstödjande nationella bedömningsstöd

Dessa förslag innehåller bestämmelser om följande.

- Fastställande av provdatum, provtidpunkter.
- Fastställande av i vilka format som de nationella proven ska genomföras.
- Insamling av elevlösningar.
- Återanvändningstid för de nationella proven.
- Användningstid för de nationella proven i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.
- Hantering och återanvändningstid för betygsstödjande nationella bedömningsstöd.

Skolverket meddelar årligen föreskrifter om nationella prov inför kommande läsår i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan samt inför de två kommande kalenderhalvåren för den kommunala vuxenutbildningen. Jämfört med tidigare års motsvarande föreskrifter föreslår Skolverket vissa förändringar, främst gäller det att Skolverket föreslår att det i föreskrifterna ska anges i vilket format som proven ska genomföras. I fråga om nya provdatum och provperioder samt förlängd användningstid för ett antal prov i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå innebär förslaget inga större förändringar jämfört med tidigare års motsvarande föreskrifter.

För att säkerställa syftet med betygsstödjande nationella bedömningsstöd föreslår Skolverket även föreskrifter som reglerar genomförandet och hanteringen av betygsstödjande nationella bedömningsstöd. Några motsvarande sådana föreskrifter har inte tidigare meddelats.

I denna konsekvensutredning avses med:

Nationella prov: samlingsnamn för nationella prov i grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan samt inom kommunal vuxenutbildning.

Betygsstödjande nationella bedömningsstöd: Betygsstödjande nationella bedömningsstöd syftar till att vara ett stöd för läraren inför betygssättningen. Bedömningsstöden har formen av ett prov, med eller utan olika delprov. Betygsstödet för läraren består i det provbetyg som genereras baserat på elevens resultat.

Format: det format som proven ska genomföras i. I vissa skolformer och årskurser ska en del prov genomföras i digitalt format, en del i pappersformat.

Provdatum: den dag då ett prov eller delar av prov ska genomföras.

Provtidpunkt: den tidpunkt då provet ska påbörjas eller, inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, första tidpunkt för genomförande.

Provperiod: den tidsperiod inom vilken eleverna ska genomföra ett nationellt prov.

Användningstiden: den tid som skolorna kan använda proven som nationella prov.

Återanvändningstid: den tid som Skolverket kan återanvända provuppgifter.

Provkonstruktörerna kan exempelvis använda några återkommande uppgifter i varje prov för att kunna göra jämförelser mellan provversionernas svårighetsgrad, så kallad ankring. Under återanvändningstiden kan uppgifter i de nationella proven omfattas av sekretess enligt 17 kap. 3 c § offentlighet- och sekretesslagen (2009:400). Av bestämmelsen framgår att sekretess gäller för uppgift som ingår i eller utgör underlag för kunskapsprov eller psykologiskt prov under en myndighets överinseende, om det kan antas att syftet med provet motverkas om uppgiften röjs. I de fall uppgifterna i de nationella proven återanvänds kan de således skyddas av provsekretess.

Provinstitution: benämningen på den institution på en högskola eller ett universitet som på uppdrag av Skolverket konstruerar de nationella proven.

Bakgrund

Syftet med nationella prov är att stödja betygssättningen, förutom i årskurs 3 i grundskolan och sameskolan respektive i årskurs 4 i specialskolan där syftet är att stödja bedömningen av elevernas kunskaper i relation till kriterierna för bedömning av kunskaper.¹

I grundskolan, sameskolan och specialskolan ska nationella prov genomföras i de årskurser och ämnen som anges i skolförordningen. I gymnasieskolan ska nationella prov genomföras i de kurser som anges i gymnasieförordningen. I kommunal vuxenutbildning på gymnasial

---

¹ 9 kap. 20 §, 11 kap. 10 § och 12 kap. 10 § skolförordningen (2011:185), 8 kap. 3 § gymnasieförordningen (2010:2039) och 4 kap. 10 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

nivå och inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare ska nationella prov genomföras i de kurser som anges i förordningen om vuxenutbildning.²

Skolverket meddelar årligen föreskrifter som inför kommande läsår anger på vilka datum och i vissa fall vid vilken tidpunkt som de nationella proven ska genomföras i grundskolan, sameskolan, specialskolan och gymnasieskolan. Föreskrifterna anger också en första dag och tidpunkt för genomförande av de nationella proven i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och första dag för genomförande av de nationella proven i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi). För kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och sfi anger föreskrifterna den tid som skolorna kan använda proven som nationella prov. Utöver dessa föreskrifter har Skolverket avseende nationella prov även meddelat föreskrifter om dels hantering och genomförande av nationella prov, dels om hur huvudmännen ska rapportera provresultaten för samtliga elever.³

I syfte att effektivisera det nationella stödet för kunskapsbedömning och betygssättning föreslog regeringen i propositionen Nationella prov – rättvisa, likvärdiga, digitala (prop. 2017/18:14) att de nationella proven och de nationella bedömningsstöden skulle digitaliseras. Digitala nationella prov kommer bland annat mot denna bakgrund att börja införas, successivt, med start år 2024, i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan för ett antal prov. För en ökad tydlighet anser Skolverket att formatet för respektive prov, det vill säga om ett prov ska genomföras i digitalt format eller i pappersformat, behöver framgå av föreskrifter.

A Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad Skolverket vill uppnå

Fastställande av provdatum och provtidpunkter samt genomförandeformat för läsåret 2024/2025

En förutsättning för att syftet med de nationella proven ska uppnås enligt Skolverkets bedömning är att berörda skolenheter genomför proven på samma dag och tidpunkt eller under samma tidsperiod, så att provens uppgifter inte blir kända i förväg.

Genom de årligen beslutade föreskrifterna om provdatum och provtidpunkt i grundskolan, sameskolan, specialskolan och gymnasieskolan blir det obligatoriskt för dessa skolformer att börja genomföra de nationella proven på angivna tidpunkter på provdatumerna eller under en angiven tidsperiod. Skolverket bedömer att föreskrivna tidpunkter minskar risken för att provens innehåll blir känt, eftersom eleverna inte kan kommunicera kring innehållet i proven när de genomförs vid samma tidpunkt.

Skolverket föreslår, i likhet med vad som gällt enligt tidigare års motsvarande föreskrifter, att proven ska påbörjas klockan 09.00 på provdatumerna i grundskolans årskurs 9, specialskolans årskurs 10 och i gymnasieskolan. Valet av tidpunkt har gjorts mot bakgrund av att skolenheter normalt börjar genomföra proven på provdatumets morgon.

---

² 9 kap. 21 §, 11 kap. 11 § och 12 kap. 11 § skolförordningen, 8 kap. 3 b § gymnasieförordningen och 4 kap. 10 a § förordningen om vuxenutbildning.

³ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2013:19) om hantering och genomförande av nationella prov samt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:142) om uppgiftsinsamling från huvudmännen inom skolväsendet m.m. Gällande SKOLFS 2013:19 avser Skolverket besluta om vissa ändringar, däribland författningens benämning så att det tydligt gäller hantering och genomförande av nationella prov i pappersformat. När det gäller hantering och genomförande av digitala nationella prov avser Skolverket att besluta sådana föreskrifter vid ett senare tillfälle, se tidigare Skolverkets remiss 2023-04-17 dnr. 2023:885.

I årskurs 3 i grundskolan och i sameskolan samt årskurs 4 i specialskolan ska nationella prov genomföras under en i föreskrifterna angiven tidsperiod i stället för på ett angivet provdatum. Även vissa delprov i de nationella proven i årskurs 6 och 9 i grundskolan samt årskurs 7 och 10 i specialskolan, ska genomföras under en tidsperiod som är angiven i informationen till lärarna, den så kallade lärarinformationen för respektive delprov. Detsamma gäller för vissa delprov i de nationella proven i gymnasieskolan. Anledningen till att vissa delprov har en angiven tidsperiod i stället för ett angivet provdatum och provtidpunkt är bland annat för att exempelvis de muntliga delproven i vissa ämnen genomförs i mindre grupp, vilket innebär att skolorna behöver en tidsperiod för att genomföra det muntliga delprovet med samtliga elever.

Digitala nationella prov kommer att införas successivt med start år 2024. Eftersom inte alla prov kommer genomföras digitalt anser Skolverket att det i de föreslagna föreskrifterna behöver tydliggöras i vilket format som respektive prov ska genomföras. Skolverket föreslår därför att det av föreskrifterna ska framgå om ett prov eller delprov ska genomföras digitalt eller i pappersformat.

För kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå anges en första dag och en första tidpunkt för genomförande av de nationella proven som genomförs i pappersformat och för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare anges en första dag för genomförande för de nationella proven, då nationella prov får användas kontinuerligt i denna skolform. Detta är till följd av att kommunal vuxenutbildning bedrivs kontinuerligt under året och att flexibilitet alltid ska eftersträvas när det gäller utbildningen.⁴ Det kan till exempel handla om plats för utbildningens genomförande, tid, studietakt, studieform och sätt att lära. Skolverket föreslår liksom i tidigare motsvarande föreskrifter att de nationella prov som genomförs i pappersformat inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå tidigast ska få påbörjas klockan 09.00 på det föreskrivna första provdatumet. Det innebär att proven inte får genomföras innan den föreskrivna provtidpunkten på angivna dagar. Detta för att gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå använder samma prov. Skolverket bedömer att det minskar risken för att provens innehåll blir känt i förväg om elever i de båda skolformerna påbörjar genomförandet vid samma tidpunkt. Skolverket föreslår, liksom i tidigare motsvarande föreskrifter, att proven i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare inte ska ha någon tidigaste provtidpunkt, eftersom dessa prov inte genomförs i någon annan skolform. För kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå kommer digitala nationella prov införas under hösten 2025 och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare omfattas inte alls av digitala nationella prov.

Inom skolformer med fasta föreskrivna provdatum och tidpunkter för prov i pappersformat föreslår Skolverket i likhet med tidigare års meddelade föreskrifter om nationella prov, att rektorn får besluta att ett nationellt prov ska genomföras vid en senare tidpunkt eller på ett annat datum än det som Skolverket föreskrivit, om det finns särskilda skäl. Det är upp till rektorn att i varje enskilt fall avgöra om det föreligger särskilda skäl. Eftersom Skolverket fastställer föreskrifter med provdatum inför kommande läsår i god tid finns det möjligheter att planera skolverksamheten så att proven inte behöver flyttas.

Skolverket avser också att föreskriva om hantering och genomförande av nationella prov i digitalt format och i de föreskrifterna reglera att rektorn får besluta om att ett nationellt prov i digitalt format ska genomföras vid en senare tidpunkt eller på ett annat datum än det

---

⁴ 20 kap. 2 § skollagen (2010:800) och 2 kap. 25 § förordningen om vuxenutbildning.

som Skolverket föreskrivit, om det finns särskilda skäl. Sådana föreslag ingår dock inte i denna remiss.

Insamling av ett urval av elevlösningar

De institutioner på högskolor och universitet som på uppdrag av Skolverket utvecklar och konstruerar nationella prov behöver i sina vidare arbeten med proven kunna utvärdera prov som har genomförts. Genom att i föreskrifter reglera att huvudmannen ska skicka in ett urval av elevlösningar och de enkäter som lärarna ska besvara efter genomfört nationellt prov blir det obligatoriskt för skolorna att skicka in detta underlag. Skolverket föreslår därför att huvudmannen senast ett visst datum, som anges i föreskrifterna, ska skicka in ett urval av elevlösningar och lärarenkäter. Skolverket beslutar särskilt om hur uppgifterna ska lämnas.⁵

Användningstid för de nationella proven inom kommunal vuxenutbildning

Inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare föreskrivs för de nationella proven ett första provdatum och ett sista provdatum för genomförande. En föreskriven användningstid för proven inom kommunal vuxenutbildning tydliggör vilka nationella prov som kan användas, beställas och rapporteras in. En föreskriven användningstid bidrar också till att öka likvärdigheten i landet genom att reglera vilka prov som får användas. När det gäller nationella prov inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå är användningstiden normalt ett år från första datum för genomförande. Det innebär vanligtvis att kommunal vuxenutbildning alltid har tre olika nationella prov att alternera mellan i kurserna engelska 5 och 6, matematik 1b samt i svenska eller svenska som andraspråk 1 och 3. I matematikkurserna 1a, 1c, 2a, 2b, 2c, 3b, 3c samt 4 finns vanligtvis alltid två prov att alternera mellan.

Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå använder samma nationella prov som gymnasieskolan i de olika kurserna. Digitala nationella prov börjar införas i vissa kurser för gymnasieskolan från och med höstterminen 2024 men först från och med höstterminen 2025 för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Detta betyder att det i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå kommer att erbjudas färre nya prov under hösten 2024 och våren 2025. Eftersom användningstiden för proven bara är ett år skulle det innebära färre prov i tryckt format (pappersprov) att använda och alternera mellan än normalt för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå under åren 2024/2025 för vissa kurser. Skolverket har därför i tidigare års motsvarande föreskrifter föreskrivit längre användningstid för ett antal prov och föreslår nu i förslaget till föreskrifter längre användningstid för ett antal prov som utkommer under åren 2024/2025 jämfört med tidigare utkomna prov.⁶ Detta innebär att det under andra kalenderhalvåret 2024 och första kalenderhalvåret 2025 kommer finnas två till tre nationella prov i tryckt format att alternera mellan i de kurser som har nationella prov inom den kommunala vuxenutbildningen på gymnasial nivå. För nationella prov i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare är användningstiden tre år från första datum för genomförande för prov.

---

⁵ Bestämmelser om huvudmannens rapportering av provresultat för samtliga elever finns i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:142) om uppgiftsinsamling från huvudmännen inom skolväsendet m.m.

⁶ Avser de nationella proven för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i engelska 5 och 6 som har ett första provdatum i september 2024, i matematik 1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3b, 3c och 4 som har ett första provdatum i december 2024 och maj 2025 samt i svenska 1/svenska som andra språkspråk 1 som har ett första provdatum i maj 2025. Digitala nationella prov i svenska 1/svenska som andraspråk 1 och matematik 1–4 införs höstterminen 2025 samtidigt som kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå kan börja genomföra digitala nationella prov. De prov i dessa kurser som utkommer under läsåret 2024/2025 behöver därför inte en längre användningstid än vad proven för kommunal vuxenutbildning normalt haft föreskrivet i tidigare års motsvarande föreskrifter.

Återanvändningstid för de nationella proven

I likhet med tidigare års motsvarande föreskrifter om nationella prov föreslår Skolverket en återanvändningstid för de nationella proven. Under återanvändningstiden kan provinstitutionerna välja att återanvända ett tidigare nationellt prov eller delar av ett tidigare nationellt prov. Detta görs av flera skäl, exempelvis i konstruktionsprocessen för att säkerställa provens svårighetsnivå över tid. Bestämmelser om sekretess finns i 17 kap. 3 c § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Av bestämmelsen framgår att sekretess gäller för uppgift som ingår i eller utgör underlag för kunskapsprov eller psykologiskt prov under en myndighets överinseende, om det kan antas att syftet med provet motverkas om uppgiften röjs. I de fall uppgifterna i de nationella proven återanvänds kan de således skyddas av provsekretess. Offentlighets- och sekretesslagen är inte tillämplig vid fristående skolor. Det följer dock av 6 § Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2013:19) om hantering och genomförande av nationella prov att på en skolenhet med en enskild huvudman ska ett prov hanteras på ett sådant sätt att provets syfte inte motverkas. Detta gäller även under den tid som provet kan komma att återanvändas av Skolverket.

För de nationella proven i grundskolan, specialskolan och sameskolan föreslås ingen förändring av återanvändningstiden jämfört med hur detta har reglerats i tidigare motsvarande föreskrifter. När det gäller grundskolan, sameskolan och specialskolan innebär det, beroende på årskurs, en återanvändningstid om tre eller sex år.

För de nationella proven i gymnasieskolan, i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare föreslås heller ingen förändring av återanvändningstiden jämfört med hur detta har reglerats i tidigare motsvarande föreskrifter. Det innebär en återanvändningstid om tio år.

Skolverket föreslås, liksom i tidigare motsvarande föreskrifter, kunna besluta om en kortare återanvändningstid än vad som anges i föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Betygsstödjande nationella bedömningsstöd

Syftet med bedömningsstöden är att kunna vara stödjande vid betygssättning och bedömning av uppnådda betygskriterier. Betygsstödjande bedömningsstöd kommer att finnas tillgängliga i Skolverkets elektroniska tjänst ("e-tjänst") för bedömningsstöd och kartläggningmaterial eller i Skolverkets digitala provtjänst. För att syftet med dessa bedömningsstöd inte ska motverkas föreslår Skolverket föreskrifter om hantering och genomförande av dessa. Detta innebär att Skolverket önskar reglera återanvändningstiden och hur elevmaterial och elevlösningar ska förvaras så att bedömningsstöden kan återanvändas under den föreslagna återanvändningstiden. Detta för att minska risken för otillåten spridning av bedömningsstödens innehåll. Motivet till att Skolverket föreslår dessa föreskrifter är alltså att stärka och bevara bedömningsstödens legitimitet och likvärdighet. De föreslagna föreskrifterna omfattar sådana betygsstödjande nationella bedömningsstöd som anges i 9 kap. 22 b §, 11 kap. 12 b § och 12 kap. 12 b § skolförordningen samt i 8 kap. 3 f § gymnasieförordningen som är frivilliga för skolorna att använda.⁷

---

⁷ Konstruktionsprocessen för betygsstödjande bedömningsstöd är likartad den för nationella prov. Det betyder att provkonstruktörer återanvänder hela eller delar av ett tidigare betygsstödjande bedömningsstöd vid konstruktionen av nya betygsstödjande bedömningsstöd. Skolverket har meddelat föreskrifter om obligatoriska bedömningsstöd.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Det är endast genom att meddela föreskrifter som Skolverket kan göra det obligatoriskt för skolenheter att genomföra nationella prov på ett angivet datum och vid en angiven tidpunkt eller under en angiven tidsperiod samt i aktuella fall ange i vilka format som de nationella proven ska genomföras. Om regleringen inte kommer till stånd minskar möjligheten till likvärdiga förutsättningar för eleverna att genomföra proven och att uppnå syftet med de nationella proven. Enligt Skolverkets bedömning finns det ingen alternativ lösning för att uppnå samma effekt. Detsamma gäller för huvudmännens skyldighet att skicka in ett urval av elevlösningar och besvarade lärarenkäter och Skolverkets möjligheter att reglera återanvändningstid och ta fram tillförlitliga prov.

De föreslagna bestämmelserna har inte förändrats jämfört med tidigare års motsvarande föreskrifter. De föreslagna provdatum, tidpunkter och provperioder ligger i linje med tidigare års föreskrifter och det har inte funnits skäl att ändra detta. Skolverket tar i planeringen av provdatum och provperioder hänsyn till bland annat lovveckor under vårterminen. Detta innebär att datum för genomförande varierar mellan åren.

När det gäller betygstödande bedömningsstöd så bedömer Skolverket att det finns skäl att på samma sätt som för de nationella proven föreskriva om återanvändningstid så att syftet med bedömningsstöden inte motverkas. Även i detta fall ser Skolverket inte att det finns något alternativ till att föreskriva.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Fastställande av provdatum och provtidpunkter samt genomförandeformat för läsåret 2024/2025

Elever, lärare och rektorer är berörda av föreskrifterna. Dessutom är samtliga huvudmän för grundskolan och gymnasieskolan samt Specialpedagogiska myndigheten och Sameskolstyrelsen berörda, i egenskap av huvudman för specialskolan respektive sameskolan. Även kommuner som anordnare av kommunal vuxenutbildning, samt anordnare av utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning med betygsrätt som genomför nationella prov, är berörda av regleringen.

Uppgifterna nedan är hämtade från Skolverkets skolenhetsregister per den 1 september 2023.

Enligt registret är det 3 804 grundskolenheter med offentlig huvudman respektive 848 grundskolenheter med enskild huvudman som beställer nationella prov från Skolverkets upphandlade distributör av nationella prov. De fristående skolenheterna utgör därmed cirka 18 procent av det totala antalet grundskolenheter som beställer nationella prov i grundskolan.

Det är 10 skolenheter med specialskola och 5 skolenheter med sameskola som beställer nationella prov.

För gymnasieskolan är det 854 skolenheter med offentlig huvudman respektive 473 skolenheter med enskild huvudman som beställer nationella prov. De fristående skolenheterna med gymnasieskola utgör därmed cirka 36 procent av det totala antalet skolenheter med gymnasieskola. Dessa skolenheter kan även beställa de nationella proven avsedda för grundskolans årskurs 9.

Det är 405 skolenheter som beställer nationella prov för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Det är 194 skolenheter som beställer nationella prov för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.

Det är 68 anordnare av utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning med betygsrätt som beställer nationella prov på gymnasial nivå och nationella prov för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. Av dessa är det 29 som endast beställer nationella prov på gymnasial nivå och 83 som endast beställer nationella prov för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.

Insamling av elevlösningar

När det gäller insamlingen av ett urval av elevlösningar berörs de institutioner på högskolor och universitet som på uppdrag av Skolverket samlar in elevlösningar och som besvarade lärarenkäter. Inom de olika skolformerna berörs rektorer, lärare och övrig personal som besvarar lärarenkäter om de nationella proven och skickar in ett urval av elevlösningar till institutionerna.

Användningstid för de nationella proven

Berörda av regleringen är elever, lärare, rektorer och huvudmän inom kommunal vuxenutbildning. Även anordnare för utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning och dess elever som genomför nationella prov berörs. Indirekt påverkas även institutioner på högskolor och universitet som på Skolverkets uppdrag arbetar med nationella prov.

Återanvändningstid gällande de nationella proven samt föreskrifter om betygsstödjande nationella bedömningsstöd

De föreslagna föreskrifterna berör såväl elever, lärare och rektorer som samtliga huvudmän för grundskolan och gymnasieskolan. Föreskrifterna berör också Specialpedagogiska myndigheten, i egenskap av huvudman för specialskolan, och Sameskolstyrelsen, i egenskap av huvudman för sameskolan. Även kommuner som anordnare av kommunal vuxenutbildning, samt anordnare av utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning med betygsrätt, som genomför nationella prov berörs av regleringen. De föreslagna föreskrifterna med återanvändningstid påverkar också allmänhetens möjlighet genom begränsningar att få åtkomst till innehållet i de nationella proven och i de betygsstödjande bedömningsstöden.

4. Uppgifter om de bemyndiganden som Skolverkets beslutanderätt grundar sig på

Förslag till föreskrifter avseende nationella prov grundar sig på följande bemyndiganden:

- 9 kap. 22 a §, 11 kap. 12 a § och 12 kap. 12 a § skolförordningen.
- 8 kap. 3 e § gymnasieförordningen.
- 4 kap. 10 c § andra stycket förordningen om vuxenutbildning.

Förslag till föreskrifter avseende en avseende betygsstödjande nationella bedömningsstöd grundar sig på bemyndiganden i 9 kap. 22 c §, 11 kap. 12 c § och 12 kap. 12 c § skolförordningen samt 8 kap. 3 g § gymnasieförordningen.

5. Uppgifter om vilka kostnadsrässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Fastställande av provdatum och provtidpunkter samt provformat för läsåret 2024/2025
Nationella prov regleras i skolförordningen, gymnasieförordningen och förordningen om vuxenutbildning. Det är även i dessa förordningar som det anges vilka prov som elever ska genomföra i de olika skolformerna.

Skolverket föreslår provdatum och i vissa fall även en provtidpunkt för genomförande av nationella prov läsåret 2024/2025. Tidpunkten för genomförandet föreslås regleras i likhet med det som redan gäller eller har varit gällande i motsvarande föreskrifter för de senaste läsåren. Det innebär därför inga ytterligare kostnader jämfört med tidigare år.

Förslaget innebär ingen större förändring jämfört med tidigare års motsvarande föreskrifter och därmed inga ytterligare kostnader gällande skolornas eller verksamheternas flexibilitet för att genomföra proven i pappersformat. En reglering av provtidpunkt innebär visserligen en viss begränsning av skolornas flexibilitet för att genomföra de nationella proven, vilket kan riskera att medföra merkostnader om skolorna till exempel måste använda lokaler där proven ska genomföras vid en viss tidpunkt och inte enbart när lokalerna är lediga. Det kan även innebära behov av att hyra externa lokaler. Förslaget skulle även kunna innebära att en omläggning av schema kan behövas, till exempel när det gäller planering av rast- och lunchtider. Gällande nationella prov som genomförs i pappersformat innebär de föreslagna föreskrifterna således ingen större förändring jämfört med tidigare års motsvarande föreskrifter.

Kostnader för att genomföra digitala nationella prov redovisas i konsekvensutredningen till Skolverkets förslag till föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov i digitalt format.⁸

Skolverket föreskriver sedan tidigare om provtidpunkter för att minska risken för otillåten spridning av provens innehåll. Om provens legitimitet påverkas negativt kan det motverka provens syfte att kunna vara stödjande vid betygssättning och bedömning av uppnådda betygskriterier. Motivet är således att stärka och bevara provens legitimitet och likvärdigheten i genomförandet av proven i samtliga skolformer som genomför nationella prov. Tidpunkten valdes då den infördes i tidigare års motsvarande föreskrifter med hänsyn till att elever kan behöva anpassningar i form av förlängd provtid och extra pauser.

När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå är Skolverkets bedömning liksom i tidigare års motsvarande föreskrifter att förslaget om provtidpunkt inte innebär några konsekvenser. Förslaget innebär endast en skillnad för de skolenheter som väljer att genomföra de nationella proven på det första provdatumet eftersom proven inte kan påbörjas tidigare än klockan 09.00. Skolverket bedömer att risken för otillåten spridning minskar om ett prov i pappersformat, som används både i gymnasieskolan och i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, påbörjas samtidigt det första datumet som provet kan genomföras på. Om rektor vid kommunal vuxenutbildning väljer att genomföra ett prov på ett annat datum, än det första föreskrivna provdatumet, och inom den tidsperiod som

---

⁸ Konsekvensutredning avseende Skolverkets förslag till föreskrifter om hantering och genomförande av digitala nationella prov, Skolverkets remiss 2023-04-17 dnr. 2023:885.

provet kan användas, kommer det alltså att vara möjligt att fritt välja en annan tidpunkt för påbörjande av proven.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverket att förslaget till föreskrifter om provdatum och provtidpunkter för prov i pappersformat inte medför kostnader utöver de eventuella kostnader som normalt finns för genomförande av nationella prov och som beskrivs ovan. Förslaget skiljer sig inte från tidigare års motsvarande föreskrifter annat än de specifika provdatumen som i stort föreslås vara ungefär detsamma som under tidigare läsår. Gällande prov som genomförs i digitalt format ser Skolverket att vissa kostnader kan uppstå, vilket redovisas i konsekvensutredningen till förslag till föreskrifter om hantering och genomförandet av digitala nationella prov.

Insamling av elevlösningar

Skolverket bedömer att inga ytterligare administrativa kostnader eller andra konsekvenser uppstår med anledning av förslaget till reglering av insamlingen av elevlösningar och lärarenkäter jämfört med tidigare års motsvarande föreskrifter. De administrativa kostnader som uppstår när lärare som har genomfört proven besvarar en lärarenkät och när personal vid skolan skickar in ett urval av elevlösningar av proven och besvarade lärarenkäter till en provinstitution är desamma. Tidsåtgång för detta uppskattas av de institutioner vid högskolor och universitet som på Skolverkets uppdrag arbetar med nationella prov till en halvtimme per lärare eller annan skolpersonal och nationellt prov. För digitala nationella prov kommer elevlösningar att automatiskt samlas in och därmed minskar administrationen.

Användningstid för de nationella proven

För kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå innebär förslaget att det säkerställs att det kommer att finnas flera prov i tryckt format att alternera mellan andra kalenderhalvåret 2025 och första kalenderhalvåret 2026, då proven i gymnasieskolan ska ha börjat genomföras digitalt från och med höstterminen 2024. Att föreskriva en längre användningstid för ett prov innebär en viss ökad risk för att innehållet i ett specifikt nationellt prov kan vara känt för eleverna eftersom det kunnat genomföras under en lång tidsperiod. Skolverket bedömer dock att förslaget ger större möjligheter för den kommunala vuxenutbildningen på gymnasial nivå att erbjuda eleverna fler nationella prov, vilket får till följd att eleverna sannolikt inte vet vilket prov som kommer att genomföras vid provtillfället.

Förutom ovan angivna förändringar för kommunal vuxenutbildning innebär förslagen inga förändringar jämfört med tidigare års motsvarande föreskrifter. Skolverket bedömer därför att förslagen inte medför några kostnader eller andra konsekvenser.

Återanvändningstid för nationella prov

Förslaget innebär inga förändringar jämfört med tidigare års motsvarande föreskrifter och innebär enligt Skolverkets bedömning inga ytterligare tillkommande kostnader eller andra konsekvenser.

Betygsstödjande nationella bedömningsstöd

Förslaget innebär en reglering av återanvändningstiden för betygsstödjande nationella bedömningsstöd. Skolverket har inte tidigare meddelat några motsvarande föreskrifter. Den föreslagna regleringen innebär att syftet med de betygsstödjande bedömningsstöden säkerställs. Skolverket bedömer att förslaget inte innebär några ytterligare kostnader för bedömningsstöd som finns tillgängliga i Skolverkets e-tjänst för bedömningsstöd och kartläggningsmaterial eftersom denna tjänst sedan tidigare varit tillgänglig att använda sedan

flera år för lärare. En stor del av lärarkåren använder redan idag e-tjänsten för bedömningsstöd och kartläggningsmaterial.

Gällande betygssstödjande nationella bedömningsstöd som tillgängliggörs i Skolverkets digitala provplattform så innebär förslaget i sig inga ytterligare kostnader eller andra konsekvenser. För att få tillgång till betygssstödjande nationella bedömningsstöd som tillgängliggörs i Skolverkets digitala provtjänst kommer dock samma tekniska förutsättningar att krävas som för tillgång till och genomförande av digitala nationella prov.⁹

Mänskliga rättigheter

Skolverket tar i sin verksamhet hänsyn till frågor som rör de mänskliga rättigheterna. I förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk nämns särskilt barns rättigheter, jämställdhetsperspektivet, funktionshinderperspektivet och nationella minoriteter.

Barnets rättigheter

I Skolverkets instruktion anges att vid alla åtgärder som rör barn ska myndigheten i sin verksamhet i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa enligt Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Vid framtagandet av förslag till föreskrifter har barnets bästa beaktats genom att planering av provdatum i första hand utgått från vad som bedömts vara bäst för eleverna. Eleverna ska till exempel inte behöva använda tid under lov för förberedelser inför nationella prov och därför har provdatum i så stor utsträckning som möjligt inte föreslagits på måndagen efter ett lov. Att minska risken för spridning av proven genom att reglera provtidpunkt bidrar till lika förutsättningar för alla elever och att provens syfte kan uppnås och likvärdig betygssättning.

Jämställdhet

Skolverket ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet. De nationella proven genomgår en etisk granskning vid konstruktionen av proven där jämställdhetsperspektivet är en del. Skolverket har även försökt att anpassa möjligheten till att kunna genomföra nationella prov utifrån vuxna elevers behov av flexibilitet för att kunna kombinera studier, familj och arbetsliv. Detta har bland annat gjorts genom att inte reglera provtidpunkten för proven inom sfi. När det gäller de prov inom kommunal vuxenutbildningen som genomförs samtidigt som gymnasieskolan har Skolverket prioriterat provens legitimitet och föreslår därför liksom i tidigare års motsvarande föreskrifter en reglering av provtidpunkten den första provdagen (se ovan under avsnitt A1).

Funktionshinderperspektivet

Stöd för elever med funktionsnedsättning finns reglerat i Skolverkets föreskrifter¹⁰ om genomförande av nationella prov och i lärarinformationen till respektive nationellt prov. De nationella proven kan anpassas med förlängd tid för elever med läs- och skrivsvårigheter. Skolverket erbjuder också synanpassningar för elever med synnedsättning samt hörmanus att användas med elever med hörselnedsättning.

Nationella minoriteter och de nationella minoritetsspråken

När det gäller perspektivet nationella minoriteter har det beaktats genom att Skolverket i förslaget till föreskrifter i möjligaste mån kunnat undvika att förlägga prov på nationella minoriteters högtidsdagar.

---

⁹ Konsekvensutredning avseende Skolverkets förslag till föreskrifter om hantering och genomförande av digitala nationella prov, Skolverkets remiss 2023-04-17 dnr. 2023:885.

¹⁰ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2013:19) om hantering och genomförande av nationella prov.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skolverket bedömer att innehållet i de föreslagna föreskrifterna inte påverkas av de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen, EU.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Föreskrifterna om nationella prov föreslås träda i kraft i den 1 januari 2024 så att skolhuvudmännen kan beakta de nya föreskrifterna vid planeringen av sina verksamheter för läsåret 2024/2025.

Föreskrifterna om betygsstödande nationella bedömningsstöd föreslås träda i kraft i den 1 januari 2024. När det gäller sådana betygsstödande nationella bedömningsstöd som tillhandahålls i Skolverkets digitala provtjänst föreslås dessa tillämpas från och med den 1 april 2024, på grund av att sådana bedömningsstöd kommer att publiceras i Skolverkets digitala provtjänst senare än den 1 januari 2024.

Skolverket kommer så snart föreskrifterna beslutats och utkommit från tryckeriet att informera samtliga skolenheter som berörs av föreskrifterna. Detta görs genom information på Skolverkets webbplats, beställningsbrev och brevutskick till rektorer och huvudmän. Datumen och tidpunkterna för när de nationella proven ska genomföras kommer även att finnas på Skolverkets webbplats så snart beslutade föreskrifter om provdatum för läsåret 2024/2025 har publicerats vilket planeras ske vid årsskiftet 2023/2024.

Information om lärarenkäten och insamlingen av elevuppgifter kommer att finnas i lärarinformationen till de nationella proven.

B Kommuner och regioner

Skolverket bedömer att regleringen inte får effekter för kommuner eller regioner, utöver det som framkommer under avsnitt A ovan.

C Företag

De företag som berörs av föreskrifterna är fristående skolor och enskilda utbildningsanordnare för utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning med betygsrätt.

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt utöver det som framgår i avsnitt A. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon ytterligare beskrivning av konsekvenser för företag.¹¹

D Samråd

Skolverket har löpande kontakter med målgrupperna (se avsnitt A, punkt 3 ovan). Innehållet i förslagen till föreskrifter om nationella prov har i stort redan behandlats i tidigare remissförfarande av tidigare års motsvarande föreskrifter. Vid framtagande av dessa föreskrifter har något egentligt samråd därför inte genomförts.

---

¹¹ Jfr. 7 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

I löpande dialoger med de institutioner på högskolor och universitet som konstruerar betygsstödjande nationella bedömningsstöd har Skolverket identifierat ett starkt behov av att reglera hanteringen och genomförandet av bedömningsstöden enligt de förslag till föreskrifter som remitteras.

E Kontaktperson

Vid frågor kontakta undervisningsråd Carl Welanders Sellvall på telefon 08-5273 3426 eller e-post: carl.sellvall@skolverket.se